UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct. Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Vers. 37.

urn:nbn:de:hbz:466:1-82999

Visual Library

quid de illa terra fieret, cogitabat: quam diutius in cubiculo ſuo reuerētiæ cauſa habere nolebat. Fortè accidit, vt ego, & collega tunc meus, Epiſcopus Synicenſis Eccleſiæ, Maximinus, in proximo eſſemus: vt veniremus rogauit, & venimus. Cumque nobis omnia retuliſſet, & hoc petiuit, vt infoderetur alicubi, atq; ibi orationum locus fieret: vbi etiam poſſent Chriſtiani ad celebranda quæ Dei ſunt congregari. Non reſtitimus: factum eſt. Erat ibi iuuenis paralyticus ruſticanus, qui hoc audito petiuit à parentibus ſuis, vt illum ad eum locum ſanctum non cunctanter afferent. Quo cum fuiſſet allatus, orauit, atq; inde continuò pedibus ſuis ſaluus abſceſſit.

Rem tam precioſam mirabiliumq; effectricem ſine reuerentiâ reſeruari non debuiſſe omnes intelligant, cum in eâ honoretur Dei præſentia, & benignitas. Verum illa Zuingliana ſunt ex Claudio Taurinenſi, Hieronymo Pragenſi, Wicleffo, aliiſq;. Nos veterem Eccleſiam, ipſosq; Apoſtolos in reliquiarum veneratione ſequimur.

§. 3. Pſalmus 21. de Dauide, & Chriſto agit: nam cum iam morti deſtinatus eſſet & fugiſſet, domus eius ſpoliata eſt, veſtesq; diuiſæ inter inimicos. Nam non modo non pepercerunt cęteris, ſed vxorem etiam rapuerunt, aliiq; dederunt. Quocirca & Matthæus & Ioannes monuerunt, vt oſtenderent Chriſtum nihil paſſum, niſi quod oraculo, iam olim Deus prænunciauit.

VERSVS 37.

Et impoſuerunt ſuper caput eius cauſam ipſius ſcriptam. Hic eſt Ieſus Rex Iudæorum.

QVÆSTIO I.

Quis titulus in cruce fuerit ſcriptus?

§. 1. NOtus eſt priſcorum iudiciorum ritus, quo ſolebant elogia damnatorum tabula appēſa indicare, aut voce præconis edicere. Id omnibus damnatis commune fuit. Apud Euſebium l. 5. Titulus eſt ille: *Hic eſt Attalus Chriſtianus*. Vide Lipſium l. 2. c. 11. de cruce. Syrus dicit עלתא דמותה *gelletha demuteh, occaſionem mortis*. Titulum Hebræum nobis fingit Bullingerus, cum Syrus fuerit, & in Syro teſtamento hūc in modum ſcribatur חנו ישוע מלכא דיהודיא *Hic Ieſus rex Iudæorum*, in aliis additur *Nazarenus*. Chriſtus & Iudæi, titulo ridentur, ille quidem, quod rex crucifigatur, hi vero, quod Meſſiam crucifixerunt. Interim omnibus nationibus programmate illo Salus oſtenditur. Vix enim quiſquam Ieroſolymis erat, qui ex tribus linguis aliquam non noſſet: Syriacam autem eſſe inſcriptionem conſtat ex Salmerone, aliiſque, qui Romæ tituli partem viderunt. Deinde ex textu, quæ enim in Euangeliis Hebræa dicuntur, Syriaca ſunt, ſeu noua Hebræa, non vetera, itaq; & Pilatus illa linguâ vſus eſt. Deniq; plurimis notam voluit eſſe inſcriptionem Pilatus, non ergo veteri Hebræâ ſcribi oportuit, quæ in vulgus nota non erat.

§. 2. Pilato mens fuit ſuam in iudicando iniquitatem elogio illo palliare: quaſi regni affectatorē fixiſſet. Sciebat enim innocentem à pleriſque exiſtimari. Crimen aliud non erat, niſi quia rex erat. Id poſtea & Chriſtianis obtigit, quorum ſolum nomen in crimen vocabatur. Tertull. Apolog. cap. 2. *Sed illud ſolum exſpectatur, quod odio publico neceſſarium eſt, confeſſio nominis, & non examinatio criminis. quando ſi de alio nocente cognoſcitis, non ſtatim confeſſo eo nomen homicidæ, vel ſacrilegi, vel inceſti, vel publici hoſtis (vt de veſtris elogiis loquar) contenti ſitis ad pronunciandum, niſi & conſequentia exigatis, qualitatem facti, numerum, locum, tempus, conſcios ſocios.*

Et cap. 44. *At enim illud detrimentum Reipublicæ tam grande quam verum nemo circumſpicit, illam iniuriam ciuitatis nullus expendit, cum tot iuſti impendimur, cum tot innocentes erogamur. Veſtros enim iam conteſtamur actus, qui quotidie iudicandis cuſtodiis præſidetis, qui ſententiis elogia diſpungitis: tot à vobis nocentes variis criminum elogiis recenſentur, quis illic ſicarius? quis manticularius? quis ſacrilegus, aut corruptor, aut lauantium prædo? quis ex illis etiam Chriſtianus aſcribitur? aut cum Chriſtiani ſuo titulo offeruntur, quis ex illis etiam talis, quales tot nocentes. de veſtris ſemper æſtuat carcer, de veſtris ſemper metalla ſuſpirant, de veſtris ſemper beſtiæ ſaginantur, de veſtris ſemper munerarii noxiorum greges paſcunt, nemo illic Chriſtianus, niſi planè tantum Chriſtianus, aut ſi & aliud, iam non eſt Chriſtianus.*

§. 3. Latrones adiuncti ſunt, vt eius innocentia obſcuraretur, imo princeps latronum videretur; reuera vt oſtenderet, quibus liberandis adueniſſet. Inter hæc factum eſt, quod in Pſalmis eſt: *Omnes videntes me irriſerunt me*. Dicunt: *Vah qui deſtruis*: ὁ καταλύων, *Syrus* האח *Heach*. exprobrantes cum gaudio, quod liberare ſe non valeat. Syrus: *Libera animam tuam*. *Latrones.*

In Marco eſt οὐά, vt Iob 39. 28. Iſa. 44. 26. Ezech. 25. 3. Pſalm. 34. 21. Iuſtinus hinc probat Chriſtum eſſe Meſſiam, contra Tryph.

Imo ipſi Iudæi dum ſpectando & inſultando exacerbant dolores, ſeipſi reuincunt, dum enim fatentur alios ab eo ſaluos factos eſſe, vere ſaluatorem, non impoſtorem profitentur. Inter irriſores verſ. 41. Syrus etiam ponit Phariſæos. *Deſcendat*, inquiunt, Καὶ πιςεύσομεν ἐπ' αὐτῷ *in ipſum*, ita & Molſemenſis, alij πιςεύσομεν αὐτῷ. In eo verſantur autem inimici, vt Deo exoſum eſſe oſtendant, neq; enim latronibus inſultabant, ſed innocenti, cuius innocentia pendentis in cruce eorum pectora torquebat. Hoc olim Dauidi pari modo improperarunt.

Liberet nunc, ſi vult, eum. duplex conſtructio: liberet eum nunc, ſi vult, Græcus ῥυσάσθω νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Liberet nūc eum, ſi vult eum. ita & Syrus אב צבא בה Ech zeba bech. Si complacet in illo.

VERSVS 45.

A ſexta autem hora tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram vſq; ad horam nonam.

QVÆSTIO I.

Qua hora crucifixus eſt?

§. 1. AB horâ ſextâ tenebræ factæ ſunt ſuper vniuerſam terram, vſq; ad horam nonam. Eodem modo Marc. 15. 33. Lucas 23. 44.

At Marcus 25. verſ. ait fuiſſe horam tertiam, cum eum crucifigerent. Quomodo illa concilianda ſint verba Marci cum Ioanne, qui hora quaſi ſexta damnatum ſcribit, iam conſiderandum eſt. Comeſtor, & ex eo Eraſmus mendum putant, & pro gręco γ. quod eſt ſignum numeri ternarij Eraſmus reponendum putat ſignum ϛ. quod ſenarij eſt nota: verum cum ſit antiquiſſima difficultas, & veteres textum vitiatum non dixerint, cum etiam in Latinis, Græcis, Syris conſtanter omnia exemplaria habeant tertiam, non eſt ſcindendus ille nodus, ſed legitime ſoluendus. *Conſenſus Euangeliſtarum.* *Lectio omnium librorum retinenda.*

§. 2. Dies apud Hebræos duodecim horis diuidebatur, prima ab ortu ſolis incipiebat duodecima occaſu finiebatur. Eadem & noctium diuiſio. Alia erat & dierum & noctium partitio ciuilis, & ad opera ac- *Horæ ciuiles.*